
Landsmøtet Sakspapir

Møtedato 04.04.2019-07.04.2019
Ansvarlig Sentralstyret
Saksnummer LM9 05.04-19
Gjelder Velferdspolitisk plattform

---

1 Vedlegg til saken:

- 2 1. Forslag til velferdspolitisk plattform.
- 3 2. Veiledning til ord og uttrykk i velferdspolitisk plattform.

4 VELFERDSPOLITISK PLATTFORM

5 FORMÅL

6 Landsmøtet tar stilling til og vedtar ny plattform for velferdspolitikk i Norsk studentorganisasjon
7 (NSO).

8 SAKSPRESENTASJON

9 Velferdspolitisk plattform er en av seks politiske plattformer i NSO. De politiske plattformene er de
10 overordnede dokumentene til det NSO mener på de ulike fagområdene, som velferd, utdanning og
11 internasjonalt arbeid. Det er velferdspolitisk plattform som er overordnet for hva NSO mener om
12 velferd i høyere utdanning. Før selve saken presenteres er det viktig å merke seg følgende:

13 Vedlegg:

14 Vedlagt sakspapiret ligger to dokumenter.

- 15 1. Forslag til velferdspolitisk plattform.
- 16 2. Veiledning til ord og uttrykk i velferdspolitisk plattform: Dette er et verktøy som kan brukes
17 ved behov for mer informasjon om ulike ting som omtales i plattformen.

18 Politiske plattformer og andre dokumenter i NSO

19 Velferdspolitisk plattform brukes aktivt av tillitsvalgte i organisasjonen, og danner grunnlaget for
20 hva NSO mener om velferd i høyere utdanning i møter, høringer og lignende. Plattformen kan
21 derfor sees på som et verktøy for organisasjonen til å styre hva tillitsvalgte oppnevnt i eller på
22 vegne av NSO må basere seg på når de møter og representerer på vegne av organisasjonen.
23 Prinsippprogrammet til NSO er det øverste dokumentet i organisasjonen. Velferdspolitisk plattform
24 må derfor holde seg innenfor de rammene prinsippprogrammet legger.

25 I tillegg har NSO flere politiske dokumenter og resolusjoner.

26 NSO har også flere politiske dokumenter og resolusjoner. Disse omhandler konkrete tema innenfor
27 ulike områder, som for eksempel resolusjon om elitestudier. Disse dokumentene skal utdype
28 politikken til NSO på området de tar for seg. Det er derfor ikke nødvendig og gå i detalj på alle
29 områder i velferdspolitisk plattform. Plattformen tar altså for seg overordnet politikk på området,
30 mens de politiske dokumentene og resolusjonene fyller ut dette.

31 I vedtektene kan man lese følgende om de politiske plattformene;

32 § 3.1.5 Politiske plattformer

33 Politiske plattformer utdyper og definerer organisasjonens politikk på avgrensede saksfelt,
34 og skal være i tråd med prinsippprogram. Øvrige politiske vedtak fattet av sentralstyret,
35 arbeidsutvalget eller andre organ skal være i tråd med de politiske plattformene der disse
36 finnes.

37 De politiske plattformene skal opp til ny behandling ved behov, men innen 5 år etter siste
38 behandling på landsmøtet.

39 Velferdspolitisk plattform ble sist revidert i 2016. Da vedtok Landsmøtet den plattformen som
40 brukes i dag. I vedtektene står det følgende om behandling av politiske plattformer;

41 § 3.1 Styringsdokumenter som vedtas av landsmøtet

42 Dokumenter som er vedtatt av landsmøtet er overordnet dokumenter vedtatt av alle andre
43 organer i organisasjonen. Sentralstyret innstiller på alle saker til landsmøtet med unntak av
44 de som har egne saksforberedende komiteer/grupper. Landsmøtet vedtar følgende
45 dokumenter:

46 Vedtekter

47 Prinsippprogram

48 Handlingsplan

49 Rammebudsjett

50 Politiske plattformer

51 Det er landsmøtet som skal vedta ny velferdspolitisk plattform, basert på en innstilling fra
52 sentralstyret.

53 **Proessen frem mot landsmøtet**

54 Arbeidet med å revidere velferdspolitisk plattform startet etter at sentralstyret vedtok foreløpig
55 saksliste til landsmøtet i oktober. I og med at dette er svært kort frist på å revidere en hel plattform
56 har hovedarbeidet ligget hos arbeidsutvalget. Arbeidsutvalget har tatt utgangspunkt i gjeldende
57 plattform, uten å gjøre formative endringer i dokumentet. Deres hovedfokus har vært å oppdatere
58 politikken, fjerne utdatert politikk og samtidig omformulere en del av politikken som har vært for
59 konkret til å bli mer overordnet.

60 Velferds- og likestillingspolitisk komité har, i henhold til mandatet, bistått arbeidsutvalget med å
61 komme med innspill til nye forslag og innspill til forslagene fra arbeidsutvalget. Arbeidsutvalget har
62 hatt flere runder med drøftinger, før de innstilte på plattformen til sentralstyret.

63 **Oppfordringer fra sentralstyret**

64 Hensikten med å behandle velferdspolitisk plattform på landsmøtet er å oppdatere utdatert politikk,
65 og fylle inn eventuell politikk som mangler. Sentralstyret ønsker å presisere at det ikke skal sendes
66 inn endringsforslag på eventuelle skrivefeil, feil i formatering på overskrifter, eller feil i
67 kapittelnummer som måtte finnes i dagens plattform. Dette vil endres redaksjonelt når endringene
68 som vedtas skal skrives inn i plattformen i etterkant av landsmøtet.

69 Sentralstyret ønsker også å oppfordre til at det så langt det lar seg gjøres ikke sendes inn
70 redaksjonelle endringsforslag som kun endrer setningsoppbygging, struktur på kapitler og lignende
71 i plattformen. Det er et ønske fra sentralstyret at det i all hovedsak diskuteres politikk og endringer
72 knyttet til det. Det er begrenset med tid til behandling av plattformen på landsmøtet, og
73 sentralstyret ser det som mest hensiktsmessig å bruke tiden på å diskutere politikk.

74 **VURDERING**

75 Under følger en gjennomgang av plattformen, kapittel for kapittel. I behandlingen av denne
76 plattformen tok arbeidsutvalget utgangspunkt i plattformen som er gjeldende. Dette er en
77 revidering av den gamle plattformen og det er gjort få formative endringer i dokumentet.
78 Sentralstyret sitt fokus har vært å oppdatere politikken.

79 **Helheten**

80 Ved flere av kapitlene i plattformen vil dere kunne se gjentakelser fra tidligere kapitler.
81 Sentralstyret mener at velferdspolitisk plattform skal kunne leses kapittelvis og at en ikke skal
82 måtte lese hele plattformen for å finne nødvendig informasjon om NSO sin politikk.

83 **Innledning**

84 Innledningen i plattformen er ment å gi et overordnet blikk på det videre innholdet.

85 **Ansvar og styring**

86 I kapitlet om ansvar og styring er målet at en skal kunne se skillelinjene mellom hva som er
87 utdanningsinstitusjonene, studentsamskipnadene kommunene og fylkeskommunene og staten
88 sine ansvarsområder.

89 *Utdanningsinstitusjonene*

90 Utdanningsinstitusjonene skal bidra til å fremme studentenes velferd gjennom et tett samarbeid
91 med de andre aktørene. I tillegg mener sentralstyret at utdanningsinstitusjonene må ta et
92 strategisk ansvar for å sikre god studentvelferd gjennom studentsamskipnadene. Andre deler av
93 utdanningsinstitusjonene sitt ansvar for andre deler enn velferd finnes i andre plattformer eller
94 politiske dokumenter.

95 *Studentsamskipnadene*

96 Studentsamskipnadene har ansvaret for å velferdstilbudene rettet mot studenter. I kapitlet har
97 sentralstyret foreslått politikk på hva studentsamskipnadene kan og ikke kan gjøre, bestemmelser
98 med tanke på studentsamskipnadenes styre, semesteravgiften m.m. Flere konkrete ansvar
99 studentsamskipnadene har utover det som står i kapitlet er konkretisert under det enkelte
100 temaet.

101 *Kommune og fylkeskommune*

102 Kommunene og fylkeskommunene har ansvar alle som bor innenfor sine grenser. I og med at
103 kommuner og fylkeskommuner har ønsket velkommen utdanningsinstitusjoner, betyr det at de
104 også har et tilretteleggingsansvar for den økende befolkningen som følger med
105 utdanningsinstitusjonene. I dette delkapitlet har vi forsøkt å konkretisere de delene av politikken
106 som ikke inngår i de andre underkapitlene som samarbeid med studentdemokratiene,
107 kollektivrabatt og tilbud innenfor fylkesgrensene og skattlegging av studentsamskipnadene.
108 Eiendomsskatt er i dag et kommunalt valg, det er derfor viktig å presisere at vi ikke ønsker at
109 studentboligene til studentsamskipnadene skal skattlegges.

110 *Staten*

111 Staten har det overordnede ansvaret for lik rett til utdanning og velferdstjenester er en stor del av
112 det. Vi mener at statens hovedoppgave går på finansiere de nødvendige tilbudene studentene har
113 behov for.

114 I tillegg mener sentralstyret at forsikring av studenter er en viktig del av statens ansvarsområde.
115 For å kunne få til en god nok dekning av studenter så er det nødvendig med lovendringer slik at
116 studenter skal bli omfattet av mer enn kun folketrygden. Studenter med praksis i utlandet studenter
117 på utveksling og internasjonale studenter er særlig utsatt. Studenter i praksis i utlandet ikke lenger
118 blir dekket av yrkesskadeforsikringen, som vanligvis blir dekket av praksisstedet i Norge, i utlandet
119 gjelder lovene til det landet studenten er på utveksling i. Internasjonale studenter er verken
120 omfattet av folketrygden eller yrkesskadeforsikringen.

121 I ansvarsfordelingen av de to store undersøkelsene som gjennomføres om studenter har
122 sentralstyret valgt å legge hovedansvaret for Studentenes helse- og trivselsundersøkelse på
123 studentsamskipnadene, og levekårsundersøkelsen hos staten.

124 Det er en dissens i underkapittelet om å legge til en setning om å dele opp innbyggertilskuddet til
125 kommunene fra staten, til både folkeregistrert kommune og vertskommune. Flertallet i sentralstyret
126 mener at hele innbyggertilskuddet skal følge personen, og ønsker ikke dette inn i plattformen.
127 Begrunnelse for dissensen ligger nederst i saksfremlegget.

128 **Studentøkonomi**

129 Den økonomiske støtten studenter får er en viktig forutsetning for lik rett til utdanning. Kapittelet
130 har som mål å si noe om både ordninger som eksisterer i dag og ordninger som ikke gjør det, men
131 som vi mener er nødvendige.

132 *Studiefinansiering*

133 Under studiefinansiering har vi valgt å dele opp de ulike delene av studiefinansieringen, fra hvem
134 som har ansvaret for finansieringen og hva vi krever der, til hvordan ordningen skal være både når
135 du er student og i tilbakebetalingsfasen.

136 Dette kapittelet sier noe om hvordan NSO mener at det er mest hensiktsmessig å ha basisstøtten i
137 Lånekassen. Med denne formuleringen så er NSO imot turbostipend, ekstra stipend hvis en velger
138 noen utvalgte studier, men den sier ingenting om ekstra stipend ut i fra hvor en ønsker å bosette
139 seg geografisk. Videre inneholder denne plattformen politikk om hvordan Lånekassen skal være,
140 og hvordan studiestøtteordningen skal se ut.

141 Sentralstyret ber landsmøtet diskutere både konverteringsordningen og behovsprøvd studiestøtte.
142 Er det et paradoks at vi på den ene siden mener at basisstøtten i studiestøtten skal være
143 universell, men samtidig sier at den skal være behovsprøvd opp imot inntekt? NSOs politikk har
144 tidligere vært at 60 prosent av studiestøtten skal konverteres til stipend. Flertallet i Sentralstyret
145 ønsker å endre politikken til at studenter kan få en senket stipendandel for å ha større mulighet til å
146 kunne få en betydelig høyere studiestøtte. Dette vil gjøre at studentene mottar mer støtte når de er
147 studenter, mot at låne blir større når du er ferdig, og at det kanskje vil ta litt lengre tid å betale ned
148 låne. Mindretallet i sentralstyret har en dissens på denne politikken. Begrunnelse for dissensen
149 ligger nederst i sakspapiret.

150 I kapittelet om studenter med nedsatt funksjonsevne har sentralstyret innstilt på at frem til
151 studiestøtten her når 2,5G så skal det være mulig å arbeide ved siden av studiene og samtidig
152 motta ekstrastipend. Det er sjeldent vi har vedtatt politikk som går på kompromiss med annen
153 vedtatt politikk, men sentralstyret ber landsmøtet diskutere om dette er et av de tilfellene der det
154 bør gjøres. Sentralstyret mener at når studiestøtten er så lav så må vi finne nye løsninger for å
155 kunne arbeide politisk for å bedre situasjonen til disse studentene.

156 *Studenter med barn*

157 Studenter med barn er et veldig stort underkapittel til studiefinansiering. Her skulle nok
158 sentralstyret heller sett at vi kunne fått samle politikken vår om studenter og barn i et politisk
159 dokument. Det eksisterer i dag ikke et eneste politisk dokument på studenter med barn, samtidig
160 som at NSO står i en situasjon der vi har et stort behov for konkret politikk på nettopp dette temaet.
161 Derfor ser sentralstyret det som nødvendig å ha så dekkende politikk på akkurat dette området.

162 *Pensjon og beregningsgrunnlag for velferdstjenester*

163 Formuleringen sentralstyret har innstilt på angående pensjonsopptjening er den samme
164 formuleringen som ligger til grunn for pensjonsopptjening for personer i førstegangstjenesten og i
165 fengsel. Dette er en tydeligere politikk enn hva NSO har hatt tidligere, som sier hvor mye av
166 opptjeningsgrunnlaget som skal gå til pensjon.

167 Sentralstyret mener det er viktig å ha tydelig politikk på pensjon, fordi det ikke skal være slik at hvis
168 du studerer så kommer du dårligere ut når du til slutt skal bli pensjonist. For å sikre at studenter
169 som jobber ved siden av studiene i privat sektor også skal kunne opparbeide seg rettigheter til
170 pensjon ønsker vi å legge til de ulike kravene i plattformen. Andre velferdstjenester kan være
171 arbeidsavklaringspenger eller lignende.

172 *Kostnader til læremidler*

173 Det er en dissens på et underkapittel om kostnader til læremidler. Flertallet i sentralstyret mener at
174 innholdet i forslaget er dekket i plattformen under studentøkonomi på linje 100-102 om at studenter
175 ikke skal ha ekstra kostnader knyttet til læremidler. Begrunnelse for dissensen ligger nederst i
176 saksfremlegget.

177 *Statlige rabattordninger*

178 Ulike rabatter på tog finansieres over statsbudsjettet og er derfor ikke likelydende med det som
179 står om kollektivrabatt under Ansvar og styring

180 **Studentboliger**

181 *Bygging og tilgang*

182 Målet for studentboligbygging mener sentralstyret at skal være en nasjonal dekning på 20 prosent.
183 Hvor mange studentboliger det er behov for årlig må være en politisk strategisk beslutning fattet av
184 sentralstyret i statsbudsjettprioriteringene hvert år. I statsbudsjettprioriteringene til NSO for 2018
185 krevde vi 3000 studentboliger (med bakgrunn i bestemmelsen i plattformen), selv om
186 samskipnadene gav beskjed om at de ikke hadde anledning til å bygge så mange dette året på
187 grunn av for dårlige rammer for studentboligbyggingen.

188 Det er en dissens fra mindretallet på ansvar for tomgang i studentboliger. Flertallet i sentralstyret
189 mener at både utdanningsinstitusjonene og staten må ta et større økonomisk ansvar for å bistå
190 studentsamskipnadene når innvekslingsstudenter som flytter skaper tomgang i studentboligene.
191 Når både utdanningsinstitusjonene og staten har store mål for mer internasjonalisering er det viktig
192 at de ikke lar studentsamskipnadene stå alene med de økonomiske kostnadene som kommer med
193 tomgang. Begrunnelse for dissensen ligger nederst i saksfremlegget.

194 *Tilskudd til studentboliger*

195 En tilskuddssats på over 50 prosent av kostnadsrammen vil i dag utløse regler om offentlig anbud
196 for byggeprosjekter, som kan antas å medføre ekstra kostnader. Sentralstyret mener at
197 tilskuddsandelen fortsatt må tallfestes og mener at 49 prosent vil være det beste.

198 *Utforming og standard*

199 Sentralstyret mener det er riktig og viktig at regjeringen ønsker å satse på miljøvenlige og
200 bærekraftige studentboliger. Dette er en veldig stor kostnad i bygingsfasen, men gir mindre
201 kostnader på sikt. For at studentsamskipnadene skal kunne prioritere denne ekstrakostnaden
202 mener sentralstyret at kostnadsrammen må kunne økes for dette tiltaket, men da kun hvis
203 tilskuddet per hybelenhet øker tilsvarende. Hvis ikke staten prioriterer dette sammen med
204 studentene vil hele kostnaden ligge på enten oppsparte midler hos studentsamskipnadene eller på
205 husleien til studentene.

206 *Tildeling av studentboliger*

207 Sentralstyret mener at ansvar for tildeling av studentboliger fortsatt skal ligge hos
208 kunnskapsdepartementet og at visse kriterier skal ligge til grunn i fordelingsprosessen.

209 *Vertskommunens ansvar*

210 Vertskommunene i Norge har et stort ansvar når det kommer til studentboligbygging. Sentralstyret
211 mener at prosessene i reguleringsfasen må forenkles, og at kommunene verken kan kreve
212 erstatningsarealer eller rekkefølgekrav på studentboliger, men heller må se på dette som et
213 utdanningspolitisk og boligpolitisk prosjekt for å bistå studenter med å få et sted å bo.

214 *Studenter som leietakere på det private boligmarkedet*

215 Sentralstyret mener at kommunen i større grad må bistå studentsamskipnadene med å legge til
216 rette for et godt utleiemarked i tillegg til studentboligene.

217 **Studenthelse**

218 Sentralstyret har definert studenthelse slik: «God studenthelse er når studenten, gitt sin særskilte
219 livssituasjon, er i stand til å mestre studenthverdagen og lykkes både faglig, sosialt og psykisk».
220 Dette er den samme definisjonen som er vedtatt i politisk dokument om studenthelse.

221 I tillegg mener Sentralstyret det er viktig å presisere at helsetilbud er det offentlige sitt ansvar,
222 herunder både stat, fylkeskommune og kommune.

223 Det er tatt ut en dissens på fastlegeordningen. Flertallet i sentralstyret mener det er viktig at
224 studenter skal ha tilgang på fastlege både på hjemstedet og i vertskommunen. Det skal ikke være
225 nødvendig for studenter å måtte reise til fastlegen på hjemstedet, eller å bytte fastlege til
226 vertskommunen i den perioden de studerer. Begrunnelse for dissensen ligger nederst i
227 saksfremlegget.

228 *Psykisk helse*

229 Sentralstyret mener det er viktig å se på psykisk helse i et studentperspektiv. Derfor er det
230 nødvendig at det offentlige og studentsamskipnadene samarbeider med utdanningsinstitusjonene
231 når det kommer til hvilke tilbud som skal eksistere og hvordan de skal utformes.

232 *Tannhelse*

233 Sentralstyret mener at allmennhelsen og folketrygden skal se på tenner som en del av kroppen, og
234 tannhelse skal dermed inngå i folketrygden. Frem til dette er realisert mener sentralstyret at det er
235 nødvendig med en rabattordning på den offentlige tannhelsebehandlingen.

236 *Støtteordninger ved sykdom*

237 Ved sykdom er det viktig at en fortsatt skal kunne være student, eller komme tilbake som student.
238 Samtidig som de økonomiske ordningene må være på plass mener sentralstyret det er viktig at
239 utdanningsinstitusjonene tilrettelegger for at en kan fortsette utdanningsløpet.

240 *Studenter og rus*

241 Et godt forhold mellom studenter og rus er avgjørende for et godt studiemiljø. Sentralstyret mener
242 det er viktig at både utdanningsinstitusjonene og studentfrivilligheten har en bevisst holdning til
243 rusmidler. I tillegg er dette et området som sentralstyret mener at krever et forebyggende arbeid
244 mellom utdanningsinstitusjonene, vertskommunene og studentsamskipnadene.

245 **Studentfrivillighet**

246 Studentfrivilligheten er et godt forebyggende tiltak for god studenthelse. Frivilligheten kan for
247 mange spille en avgjørende rolle for studiemiljøet og det er derfor viktig at dette prioriteres høyt av
248 utdanningsinstitusjonen, men også når det kommer til tilrettelegging fra kommune og lovendringer
249 fra Stortinget.

250 **DISSENSER:**

251 **Begrunnelse dissens nr. 1, Jens Læg Reid, Anne Helene Bakke, Vegard F. Smievoll,**
252 **Gjermund Kvernmo Langset, tillegg linje 79:** «For å sikre at studentenes vertskommuner får
253 midler til å gjennomføre studentrettede tiltak, må deler av innbyggertilskuddet til en student som er
254 folkeregistrert i en annen kommune tilfalle vertskommunen».

255 Det har lenge pågått kampanjer for å få studenter til å melde flytting til den byen de studerer i. Det
256 er viktig at kommunen får økonomiske kompensasjon for det som i realiteten er økt innbyggertall.
257 Dersom dagens praksis fortsetter er det vanskelig å få kommuner til å prioritere studenter i særlig
258 grad, da flere av studentene ikke medfølger innbyggertilskudd. Mange studenter ser i dag på
259 "hjem" som flere steder; studenter bor ofte kun midlertidig på studiestedet, og flere flytter tilbake
260 igjen; noen ønsker også å beholde sine rettigheter i hjemkommunen. Vi mener det er på tide å ta
261 høyde for denne tendensen. Videre er det uheldig om man skal legge opp til en drakamp mellom
262 hjemkommuner og vertskommuner, slik at de større byene økes, mens bygd, tettsteder og distrikt i
263 Norge, tømmes. Mindretallet ser det da som mer fordelaktig om tilskuddet deles mellom verts- og
264 hjemkommune som et kompromiss.

265 **Begrunnelse dissens nr. 2, Jens Læg Reid, Marion Gustavsén, Rune Keisuke Kosaka, Vegard**
266 **F. Smievoll, Rebecca Marum, Gjermund Kvernmo Langset, endring linje 136-137:** «Det skal
267 være en todelt støtteordning der minst 60 prosent av studielånet omgjøres til stipend etter hvert som
268 studenten avlegger studiepoeng».

269 Mindretallet har to intensjoner med dissensforslaget: 1) reversere konverteringsordningen og 2)
270 øke stipendandelen til 60%. Mindretallet mener det er et viktig prinsipp at staten og studenten står
271 sammen om utdanningen, men at staten tar den største delen av finansieringen til livsopphold
272 mens en student er under studier. Videre anser vi det som bekymringsverdig at studenter må ta

273 opp store lån under studietiden, særlig med tanke på at studenter gjerne skal forsøke å komme
274 seg ut i boligmarkedet etter endt studietid hvilket innebærer svært høy gjeldsgrad. Avslutningsvis
275 anser mindretallet høy grad av belåning som hemmende for den sosiale mobiliteten i Norge, da
276 lånevegring kan medføre at de fra lavere sosioøkonomisk bakgrunn ikke ønsker å ta utdanning på
277 denne bakgrunn.

278 **Begrunnelse dissens nr. 3, Rune Keisuke Kosaka, tillegg, nytt punkt 3.4:**

279 «3.4 Kostnader til læremidler

280 Studenter som må skaffe utstyr og materiell for å følge obligatorisk undervisning skal motta stipend
281 som dekker disse kostnadene.

282 Pensumbøker og fagmateriell skal være tilgjengelig for alle til en rimelig pris, og en viktig
283 forutsetning for dette er fastpris på faglitteratur. Alle læremidler skal være tilgjengelig for utlån ved
284 utdanningsinstitusjonen.

285 Utdanningsinstitusjonen har ansvar for at studenter ikke skal betale for kopiutgifter.

286 Studenter ved offentlige og private utdanningsinstitusjoner som har ekstra utgifter på grunn av
287 praksis, skal få økonomisk kompensasjon for dette av utdanningsinstitusjonen».

288 Sentralstyrets mindretall mener at det er viktig at NSO tar et tydelig standpunkt mot at studenter
289 med økt behov for utstyr og materiell for å følge obligatorisk undervisning skal motta økt stipend for
290 at det ikke skal påvirke økonomien ved resten av utdanningen. Det er også viktig å stadfeste at
291 pensum og andre fagbøker fastpriser og være tilgjengelig ved utdanningsinstitusjonene for å sikre
292 lik tilgang på informasjonsressurser.

293 **Begrunnelse dissens nr. 4, Rune Keisuke Kosaka, Magnus Johannesen, Bjørn Olav Østeby,**
294 **stryk linje 257-260:** «Økonomisk tap knyttet til tomgang i studentboligene forårsaket av
295 innvekslingsstudenter på avtale, må i større grad avhjelpes gjennom et
296 internasjonalt tilskudd fra staten. Utdanningsinstitusjonene må også i større grad bidra
297 gjennom bilaterale avtaler».

298 Sentralstyrets mindretall mener at en eventuell tomgang i studentboliger som følge av
299 innvekslingsstudenter ikke burde løses gjennom økte tilskudd fra staten, men heller gjennom
300 forsvarlig forvaltning av samskipnadens boligmasse i samarbeid med institusjonene

301 **Begrunnelse dissens nr. 5, Rune Keisuke Kosaka, Fatema Al-Musawi, stryk linje 336:**

302 «Studenter bør ha dobbel fastlegeordning».

303 Sentralstyrets mindretall mener det er prinsipielt problematisk at studenter ved å ha to fastleger
304 skal kunne bidra til å både fylle allerede pressede fastlegelister og kommuneøkonomi i kommuner
305 der de ikke betaler skatt eller bidrar med innbyggertilskudd.

---

306 **INNSTILLING**

307 Velferdspolitisk plattform vedtas.

308

---

1 VEDLEGG 1: FORSLAG TIL VELFERDSPOLITISK PLATTFORM

2

3 1. Innledning

4 Høyere utdanning kommer samfunnet og individet til gode. Det er en grunnleggende rettighet for
5 alle å ha de samme mulighetene til å ta høyere utdanning. Utdanning skal være gratis, og det må
6 finnes gode økonomiske støtteordninger og velferdstilbud for studenter. Internasjonale studenter
7 skal ha de samme velferdstilbudene som norske studenter. Det er et offentlig ansvar å sikre lik rett
8 til utdanning.

9

10 2. Ansvar og styring

11 Studentenes velferdstilbud er et delt ansvar mellom staten, utdanningsinstitusjonene,
12 vertskommuner og studentsamskipnadene. Studentsamskipnadene skal jobbe med spesialiserte
13 tilbud som finansieres av det offentlige, og ikke studentenes egne penger. Staten har ansvar for
14 finansiering, og fylke og kommune har ansvar for basishelsetjenester. Studentvelferdstjenester
15 skal dekke de særskilte behovene til studentene. Studentsamskipnadene, fylkeskommunene og
16 kommunene skal ha ansvar for tilbudene, mens staten har det overordnede ansvaret for
17 finansieringen.

18 2.1 Utdanningsinstitusjonene

19 Utdanningsinstitusjonene skal fremme studentenes velferd. De har et ansvar for å samarbeide
20 med sin studentsamskipnad og sin vertskommune i saker som kan påvirke studentenes
21 velferdstilbud. Alle utdanningsinstitusjoner skal stille med fristasjon til studentsamskipnadens og
22 studentenes velferdstilbud. Fristasjonenes markedsverdi skal ikke være utslagsgivende i
23 studentsamskipnadens regnskap.

24 Alle utdanningsinstitusjoner skal ha et strategisk samarbeid med tilknyttet studentsamskipnad for å
25 sikre gode tilbud til sine respektive studenter. Alle utdanningsinstitusjoner med medlemmer i
26 studentsamskipnads styre skal være representert ved ledelsen.

27 2.2 Studentsamskipnadene

28 Studentsamskipnadene skal sørge for et tilpasset, tilgjengelig og rimelig velferdstilbud som dekker
29 studentenes behov. Dette behovet skal defineres lokalt, i samarbeid med studentene.

30 Alle akkrediterte høyere utdanningsinstitusjoner skal være tilknyttet en studentsamskipnad.

31 Finansieringen av studentsamskipnadene skal bestå av overføringer fra staten, i tillegg til inntekter
32 fra studentsamskipnadens egen virksomhet og studentenes semesteravgift.

33 Studentsamskipnader er ikke-fortjenestebaserte selskaper, og skal derfor være spesifikt unntatt
34 følgende skatter og avgifter: Skatteplikt av kjernevirksomhet, merverdiavgift av salg i
35 studentkantiner, eiendomsskatt og dokumentavgift, samt kommunale avgifter.

36 Studentsamskipnadene skal ha mulighet til å drive ekstern virksomhet rettet mot andre enn
37 studenter, forutsatt at virksomheten er lønnsom og at dette ikke går utover studentenes tilbud.. All
38 fortjeneste fra en slik virksomhet skal brukes til å fremme studentvelferden.

39 Studentsamskipnadene skal være studentstyrte, og alle vedtak i studentsamskipnadenes styrer
40 skal kunne fattes med simpelt flertall. En viktig forutsetning for studenters medvirkning i
41 studentsamskipnadens drift er at de får tilstrekkelig saksinnsyn, samskipnadene må derfor
42 etterstrebe å følge innsynspraksisen berammet i Offentleglova. Den enkelte studentsamskipnaden
43 har ansvar for opplæring av studentrepresentantene i studentsamskipnadenes styre.
44 Kunnskapsdepartementet og Samskipnadsrådet har ansvar for å legge til rette for opplæring av
45 høy kvalitet.

46 Vesentlige endringer i struktur og drift skal være til det beste for studentene. Det skal være opp til
47 hver enkelt studentsamskipnad hvorvidt fusjoner skal gjøres, eller om studentsamskipnadene skal
48 ha delt ansvar for enkelte velferdstjenester. Eventuelle fusjoner skal alltid gjøres med kvalitet som
49 mål, og skal ikke svekke velferdstilbudet til studentene.

50 Semesteravgiftens formål er å bidra til å bedre studentenes velferdstilbud ved den enkelte
51 studentsamskipnad. Semesteravgiftens størrelse skal fastsettes av studentene ved den enkelte
52 studentsamskipnaden. Kunnskapsdepartementet skal ha ansvar for å godkjenne endringer av
53 semesteravgiften.

54 En student som er tilknyttet flere utdanningsinstitusjoner skal kun betale semesteravgift til én
55 studentsamskipnad.

56 Alle studentsamskipnadene skal i samarbeid med hverandre og tilhørende utdanningsinstitusjoner
57 jevnlig avholde en helse- og trivselsundersøkelse blant alle sine studenter. Studentene skal være
58 involvert i utformingen, gjennomføringen og beslutninger om videre oppfølging av undersøkelsen.

59 **2.3 Kommunene og fylkeskommunene**

60 Kommuner som er vertskap for utdanningsinstitusjoner har ansvar for å tilrettelegge for studenter
61 som bor i kommunen.

62 Vertskommunene skal sørge for formalisert samarbeid med studentdemokratiene tilknyttet
63 lærestedene i kommunen. Vertskommunene skal utarbeide en strategi for fremming av lokal
64 studentvelferd i samarbeid med studentdemokratiene.

65 Fylkeskommunene har ansvar for studentenes velferd, først og fremst gjennom å legge til rette for
66 kollektivtransport tilpasset studenter også på tvers av fylkeskommunene. Det skal være minimum
67 50 prosent studentrabatt på kollektivtransport, uten aldersgrense.

68 Kommuner og fylkeskommuner med høyere utdanningsinstitusjoner må gjenspeile at de er
69 studentkommuner. Studentdemokratiene skal være høringsinstanser i alle planer og saker som
70 angår studenter i kommunene og fylkeskommunene. Det skal være studentrabatt på alle kultur- og
71 idrettsarrangement.

72 Studentboliger og annen eiendom som eies og/eller forvaltes av studentsamskipnadene skal
73 unntas eiendomsskatt. Dette gjelder ikke eiendom som ikke brukes til studentvelferd, og som
74 hovedsakelig fungerer som inntektsgivende eiendom for studentsamskipnadene.

75 **2.4 Staten**

76 Staten har det overordnede ansvaret for finansieringen av studentenes velferdstilbud. I fellesskap
77 med studentene, studentsamskipnadene, utdanningsinstitusjonene og de lokale myndigheter, skal
78 staten sikre et helhetlig velferdstilbud for hele studentmassen, og sørge for at dette tilbudet
79 utvikles.

**Dissens 1, Jens Læg Reid, Anne Helene Bakke, Vegard F. Smievoll, Gjermund Kvernmo
Langset, tillegg linje 79**

For å sikre at studentenes vertskommuner får midler til å gjennomføre studentrettede tiltak, må
deler av innbyggertilskuddet til en student som er folkeregistrert i en annen kommune tilfalle
vertskommunen.

80

81 Det skal jevnlig gjennomføres en nasjonal levekårsundersøkelse blant studentene i Norge.
82 Undersøkelsen skal finansieres med midler fra Kunnskapsdepartementet. Studentene, ved NSO,
83 skal involveres i utformingen. Undersøkelsen skal gjennomføres av en uavhengig part.

84 **2.4.1 Forsikring**

85 Studenter skal inngå som en del av arbeidstakerbegrepet i yrkesskadeforsikringsloven.
86 Internasjonale studenter er ikke medlem av folketrygden. Staten må derfor, i samarbeid med
87 utdanningsinstitusjonene, sikre at også internasjonale studenter er forsikret ved en ulykke eller
88 uførhet under utdanningen.

89 Alle studenter som skal ut i praksis, skal være dekket av yrkesskadeforsikringsloven, med
90 praksisstedet som arbeidsgiver. Yrkesskadeforsikringsloven skal også gjelde for studenter som er i
91 praksis i utlandet.

92 Alle studenter på organisert opphold i utlandet gjennom en norsk utdanningsinstitusjon skal være
93 omfattet av yrkesskadeforsikringsloven med den norske utdanningsinstitusjonen som arbeidsgiver.

94 **3. Studentøkonomi**

95 Grunnsteinen i norsk høyere utdanningspolitikk skal være lik rett til utdanning. Staten har det
96 overordnede ansvaret for at alle som ønsker det skal kunne ta høyere utdanning, uavhengig av
97 sosioøkonomisk og kulturell bakgrunn, tilretteleggingsbehov og funksjonsevne. Gratis utdanning,
98 studiestøtte gjennom Statens lånekasse for utdanning (Lånekassen), studentboliger, helhetlig
99 helsetilbud, barnehager, er nødvendige virkemidler for å sikre at det er mulig å studere på heltid.

100 Det skal ikke være skolepenger eller brukerbetaling ved offentlige utdanningsinstitusjoner i Norge.
101 Med brukerbetaling menes skolepenger og avgifter pålagt av utdanningsinstitusjonen, utover
102 semesteravgiften. Dette inkluderer utgifter knyttet til obligatorisk aktivitet, opphavsrett, kopiavgifter
103 eller tvunget kjøp av læremidler.

104 Ved private utdanningsinstitusjoner der det tas studieavgift skal det være mulig for studentene å
105 finansiere dette gjennom lån fra Lånekassen. Den enkelte students avgift skal ikke kunne endres i
106 løpet av studieåret.

107 **3.1 Studiefinansiering**

108 Basisstøtten hos Lånekassen skal være universell og det skal ikke være økonomiske

109   incentivordninger på individnivå. Dette innebærer blant annet at det ikke skal legges inn en økt
110   stipendandel ved gjennomføring på normert tid eller ved deltakelse på utvalgte utdanninger.

111   **3.1.1 Lånekassen**

112   Studiestøtten skal tildeles av staten via Lånekassen, og støtteordningene skal være hjemlet i lov.
113   Lånekassen skal ha et styre. Studentene skal være representert i styret, samt i Lånekassens
114   klagenemnd. Lånekassens tjenester skal være lett tilgjengelige, og det skal være enkelt og gratis å
115   få hjelp og informasjon.

116   Lånekassen skal bidra til utviklingen av støtteordningene gjennom å delta i samfunnsdebattene
117   som en kunnskapsrik samfunnsaktør.

118   **3.1.2 Fastsetting og utbetaling av studiestøtte**

119   Det skal være mulig for alle studenter å leve av studiestøtte uten inntektsgivende arbeid eller
120   annen støtte. For at studentenes økonomi skal følge kostnadsutviklingen og gjenspeile det reelle
121   kostnadsnivået i samfunnet skal støttebeløpet todeles, hvor en del er fritt disponible midler som knyttes
122   opp mot grunnbeløpet i folketrygden (G) og den andre behovsprøvd og bundet til bolig gjennom statlig
123   bostøtte. Den årlige fritt disponible studiestøtten skal være på 1,5 G og fordeles over 11 måneder.
124   Innenfor dette skal Lånekassen ha et fleksibelt utbetalingsssystem, hvor standard er at en større del
125   av støtten blir utbetalt den første måneden i semesteret. Det skal være mulig for studenter å velge
126   flat utbetaling, eller å få utbetalt hele studiestøtten på én gang.

127   Studenter skal ha rett på stipend og lån i åtte år, og det skal kunne søkes om forlengelse av denne
128   perioden hvis studenten påviser forsinkelser i studieløpet på grunn av særskilte årsaker. Studenter
129   som tar hele graden på deltid skal ha rett til studiestøtte i ti år. Heltidsstudenter skal kunne være
130   forsinket med 60 studiepoeng og fortsatt få utbetalt lån. Ved særskilte årsaker skal
131   utdanningsinstitusjonene tilrettelegge studieløpet og sette opp en egen progresjonsplan for
132   studenten, med mål om å fullføre studiene på en god måte og forhindre frafall. I tilfeller med avtalt
133   tilrettelagt studieløp skal studenten kunne få utbetalt lån ved lengre forsinkelser enn 60
134   studiepoeng.

135   **3.1.3 Konverteringsordning**

136   Det skal være en todelt støtteordning der minst en tredel av studielånet omgjøres til stipend etter
137   hvert som studenten avlegger studiepoeng.

Dissens 2: Jens Lægreid, Marion Gustavsén, Rune Keisuke Kosaka, Vegard F. Smievoll, Rebecca Marum, Gjermund Kvernmo Langset, linje 136-137

Det skal være en todelt støtteordning der minst 60 prosent av studielånet omgjøres til stipend etter hvert som studenten avlegger studiepoeng.

138 139   **3.1.4 Inntektsgrensen og behovsprøving av utdanningsstipend**

140   Det fastsettes en inntektsgrense for hvor mye det er lov å tjene, og samtidig få omgjort studiestøtte
141   til stipend. For studenter som får studiestøtte i 7 måneder eller mer skal inntektsgrensen tilsvare 40
142   % av medianinntekten i Norge. For studenter som får studiestøtte i kortere tid skal inntektsgrensen
143   være det samme som medianinntekten i Norge. Studenters formue skal ikke påvirke omgjøringen
144   fra lån til stipend.

145   Utdanningsstipend og forsørgerstipend skal behovsprøves mot personinntekt og netto
146   kapitalinntekt.

147 **3.1.6 Støtte til utdanning i utlandet**

148 Alle studenter skal ha mulighet til å studere i utlandet. De økonomiske rammevilkårene gjennom
149 Lånekassen må gjøre det mulig å gjennomføre hel- og delgradsstudier i utlandet uten
150 egenfinansiering.

151 Det må legges til rette for at studenter kan ta deler eller hele sin utdanning ved institusjoner som
152 krever skolepenger. Det skal være den samme stipendandelen til skolepenger på både bachelor-
153 og masternivå.

154 Lånekassen skal gi støtte til alle år av grader i utlandet.

155 Det skal finnes støtteordninger for inntil to språklige tilretteleggingssemestre i utlandet før
156 gradsstudier. Det skal ikke ha betydning om du har språkopplæringen i et annet land enn selve
157 studiet så lenge det er det samme språket som benyttes.

158 **3.1.8 Studenter med nedsatt funksjonsevne**

159 Det skal finnes en egen studiefinansieringsordning i Lånekassen for studenter med nedsatt
160 funksjonsevne. Ordningen skal sørge for at disse studentene har muligheten til å ta høyere
161 utdanning på lik linje med andre studenter.

162 Studenter med nedsatt funksjonsevne skal motta studiestøtte i 12 måneder. Støttebeløpet skal
163 reguleres etter grunnbeløpet i Folketrygden, og settes til 2,5 G.

164 Legeerklæring som dokumenterer kronisk sykdom skal bli godkjent av institusjonen inntil studenten er
165 ferdig eller det er grunn til å tro at sykdommen er helet.

166 Frem til studiestøtten for studenter med nedsatt funksjonsevne er nådd 2,5 G skal en kunne
167 arbeide mens en mottar ekstrastipend fra Lånekassen, men inntekten skal ikke overskride
168 inntektsgrensen for konvertering fra lån til stipend.

169 Det må finnes gode støtteordninger for personer med nedsatt funksjonsevne slik at også de kan
170 reise på utveksling.

171 **3.1.9 Tilbakebetalingsfasen**

172 Personer med studielån skal selv velge om de skal ha fast eller flytende studielånsrente. Renter på
173 studielånet skal tidligst begynne å løpe seks måneder etter endt utdanning.

174 Nedbetaling av studielån skal tidligst starte seks måneder etter endt utdanning. Det skal ikke
175 kreves tilbakebetaling av studielån mens studenten mottar studiestøtte fra lånekassen. Det skal i
176 tillegg være mulig med 36 betalingsutsettelse uten fremlegging av årsak i løpet av
177 nedbetalingsperioden. Øvrige betalingsutsettelse skal behøvsprøves. Lånekassen skal kunne gi
178 rentefritak gjennom behøvsprøving.

179 Hvis en i tilbakebetalingsfasen tar etter-, videre-, eller tilleggsutdanning med støtte fra Lånekassen
180 skal tidligere lån gis rentefritak i perioden vedkommende mottar støtte.

181 For personer med inntekter som faller inn under Lånekassens grense for rentefritak, skal det være
182 mulig å få slettet deler av studielånet.

183 Studielånet skal slettes etter 20 år med lav inntekt. Inntektsgrensen skal settes basert på inntekt
184 og størrelsen på husholdningen. Personer som er varig ufør skal ha mulighet til å få slettet deler av
185 eller hele studielånet.

186 Det skal ikke være et rentepåslag for å dekke kostnadene av misligholdte lån og drift av
187 Lånekassen.

188 Fratrekket i modellen for fastsetting av tilbakebetalingsrenten på studielånet skal kunne justeres.
189 Ansvar for dette skal ligge hos Kunnskapsdepartementet.

190 Studenter som påtar seg kompenserte heltidsverv skal få rentefritak på studielånet for den
191 perioden de innehar vervet. Det skal ikke være en tidsbegrensning på fritaksordningen for
192 kompenserte heltidsverv.

193 **3.1.10 Utvidet støtteperiode**

194 Studenter som har obligatorisk aktivitet i sommermånedene skal ha krav på utvidet støtteperiode.

195 **3.1.11 Studenter i obligatorisk praksis**

196 Hvis en student gjennom obligatorisk praksis blir tildelt en praksisplass som innebærer pendling
197 eller flytting skal studenten kompenseres for de økte kostnadene dette medfører.

198 **3.2 Studenter med barn**

199 Økonomi skal ikke være et hinder for å ta høyere utdanning når du har barn. Derfor må det finnes
200 gode økonomiske støtteordninger. Studenter med barn skal ha rett til å motta foreldrestipend,
201 forsørgerstipend og foreldrepenger fra Lånekassen, eller andre statlige støtteordninger. I tillegg
202 skal studenter ha rett på foreldrepermisjon fra studiene. Disse rettighetene skal også gjelde
203 studenter som mottar støtte fra en arbeidsgiver.

204 Studenter med barn skal kunne betale semesteravgift og beholde studentstatus under
205 foreldrepermisjonen. Studenter skal ha rett på foreldrepenger under permisjonen. Studenter med
206 barn skal ha rett på samme antall uker betalt foreldrepermisjon som arbeidstakere. Dersom
207 studentens medforsørger ikke er student, skal studenten likevel ha rett på permisjon og
208 foreldrepenger.

209 Studenter med barn skal ha rett på barnetilsyn uavhengig av om studenten er enslig forelder eller
210 har medforsørger. Enslige foreldre skal ha rett på overgangsstønning på lik linje med arbeidstakere.

211 Det skal kun stilles krav til å være oppmeldt som student i tre måneder for å ha rett til
212 foreldrestipend.

213 Lånekassen skal gi forlenget foreldrestipend i de tilfellene det er nødvendig.

214 Studenter med barn skal motta studiestøtte på 2,5 G over 12 måneder.

215 Studenter som får barn etter endt utdanning, før de har opparbeidet seg seks måneders
216 arbeidserfaring, skal ha krav på offentlig støtte.

217 **3.2.1 Tilrettelegging for studenter med barn**

218 Utdanningsinstitusjonene skal tilby fleksible studieløp tilpasset studenter med barn. Ved
219 obligatoriske aktiviteter og undervisning på kveldstid skal det finnes et alternativ til denne også på
220 dagtid.

221 Ved sykt barn under eksamen eller obligatorisk undervisning skal barnets legeerklæring være
222 gyldig dokumentasjon for fravær, på lik linje med personlig legeerklæring. Studenter med barn skal
223 ha rett på utsatt eksamen ved foreldrepermisjon og fremskyndet eksamen grunnet fødsel.

224 Studenter med barn og gravide studenter skal få tilrettelagt praksisperioden så langt det er mulig.
225 Dersom en har omsorg for barn under seks år eller aleneomsorg for barn under atten år skal en ha
226 krav på særskilt praksisplass. Utdanningsinstitusjonene skal ha hovedansvaret for denne
227 tilretteleggingen, og må samarbeide tett med praksisstedet.

228 **3.2.2 Studentbarnehager**

229 Studentbarnehagene skal være tilpasset studentenes behov, med fleksible åpningstider og
230 særskilt kompetanse på studenthverdagen. Studentbarnehager må ha muligheten til å ha fleksible
231 opptak, som ikke begrenses til spesielle deler av året.

232 Rammefinansieringen av studentbarnehagene skal være et statlig ansvar og skal være en egen
233 post i Kunnskapsdepartementets budsjett.

234 Tilskuddet til studentbarnehager skal være det samme som til offentlige barnehager.

235 **3.3 Pensjon og beregningsgrunnlag for velferdstjenester**

236 Høyere utdanning skal gi uttelling i form av pensjonsopptjening i Statens pensjonskasse. Studenter
237 som studerer på fulltid skal ha en pensjonsopptjening som utgjør 18,1 prosent av et beløp
238 tilsvarende 2,5 G. Pensjonsordningen skal finansieres av staten.

239 Pensjonsopptjening i privat sektor skal sikre at pensjonsopptjeningen starter fra første krone man
240 får lønn, at det skal gis medlemskap i pensjonsordning også for lavere stillingsandeler enn 20
241 prosent, at det gis medlemskap i pensjonsordninger også for arbeidstakere under 20 år og at det
242 gis pensjon ved fratreden også for arbeidsforhold som varer kortere enn 12 måneder.

243 Som beregning for øvrige velferdstjenester skal utdanning telle som arbeidsinntekt på 2 G per 60
244 produserte studiepoeng.

Dissens 3: Rune Keisuke Kosaka, nytt punkt 3.4

3.4 Kostnader til læremidler

Studenter som må skaffe utstyr og materiell for å følge obligatorisk undervisning skal motta stipend som dekker disse kostnadene.

Pensumbøker og fagmateriell skal være tilgjengelig for alle til en rimelig pris, og en viktig forutsetning for dette er fastpris på faglitteratur. Alle læremidler skal være tilgjengelig for utlån ved utdanningsinstitusjonen.

Utdanningsinstitusjonen har ansvar for at studenter ikke skal betale for kopiutgifter. Studenter ved offentlige og private utdanningsinstitusjoner som har ekstra utgifter på grunn av praksis, skal få økonomisk kompensasjon for dette av utdanningsinstitusjonen.

245 **3.4 Statlige rabattordninger**

246 Studentrabatten på tog skal økes til 50 prosent på alle reiser, uten fastsatt aldersgrense.

247 **4. Studentboliger**

248 Studentboliger er et utdanningspolitisk virkemiddel for å sikre lik rett til utdanning uavhengig av
249 studentenes geografiske, økonomiske og sosiale forhold.

250 **4.1 Bygging og tilgang**

251 Den nasjonale dekningsgraden for studentboliger skal være minst 20 prosent. I tillegg må det tas

252 høyde for lokale forhold. På steder med begrenset tilgang på boliger i det private markedet må
253 dekningsgraden være høyere.

254 Det skal være boliggaranti for alle internasjonale studenter. Dette hensynet kan i spesielle tilfeller
255 vurderes opp mot studentsamskipnadens totale dekningsgrad. Boliggarantien skal ses i
256 sammenheng med utdanningsinstitusjonenes satsing på internasjonalisering, og er derfor den
257 enkelte utdanningsinstitusjonen sitt hovedansvar å sikre. Økonomisk tap knyttet til tomgang i
258 studentboligene forårsaket av innvekslingsstudenter på avtale, må i større grad avhjelpest gjennom
259 et internasjonaliseringstilskudd fra staten. Utdanningsinstitusjonene må også i større grad bidra
260 gjennom bilaterale avtaler.

Dissens 4: Rune Keisuke Kosaka, Magnus Johannesen, Bjørn Olav Østeby, linje 257-260

Stryke: Økonomisk tap knyttet til tomgang i studentboligene forårsaket av innvekslingsstudenter på avtale, må i større grad avhjelpest gjennom et internasjonaliseringstilskudd fra staten. Utdanningsinstitusjonene må også i større grad bidra gjennom bilaterale avtaler.

261

262 Den enkelte studentsamskipnad skal ha retningslinjer for hvilke studenter som prioriteres i
263 tildelingen av studentboliger.

264 **4.2 Tilskudd til studentboliger**

265 Studentsamskipnader skal få tilskudd fra staten til bygging av studentboliger. Rimelige lån og
266 tilskudd skal bidra til lavere boutgifter for studentene. Det er studentsamskipnadene som skal være
267 hovedtilbyder av studentboliger. Studentboligstiftelser og andre ikke-kommersielle aktører kan
268 være et supplement til studentsamskipnadenes tilbud, og kan etter søknad motta statstilskudd for
269 å bygge studentboliger.

270 Det statlige tilskuddet skal utgjøre 49 prosent av de totale bygge- og tomteknadene.

271 Studentboligprosjekter skal kvalitetssikres av Husbanken. Kostnadsrammen og statstilskuddet til
272 studentboligbygging skal være tilstrekkelig til å sikre studentboliger av god kvalitet, samtidig som
273 den endelige leieprisen for studentene holdes nede. Kostnadsrammen må justeres etter pris- og
274 lønnsvekst.

275 Det skal gis statlig garanti for fortsatt finansiering av godkjente og igangsatte byggeprosjekter.

276 **4.3 Utforming og standard**

277 Studentsamskipnaden skal tilrettelegge for at den totale boligmassen gjenspeiler behovet i
278 studentmassen.

279 Studentsamskipnadene skal sette av midler til vedlikehold slik at en på lang sikt unngår store
280 vedlikeholdsetterslep. Det er studentsamskipnadens eget ansvar å holde tilsyn med sine bygg og
281 påse godt vedlikehold. Normal levetid for boenhetene skal være 50 år.

282 Ved søknad om bygging av studentboliger skal studentsamskipnadene samtidig legge frem plan
283 for avsetning av midler til vedlikehold. Dersom studentsamskipnaden kan dokumentere
284 tilstrekkelig tilsyn og vedlikehold, kan studentsamskipnadene ved behov søke om tilskudd til
285 totalreovering. Midler til reovering skal gå av enhetskvoten.

286 Det skal finnes egne byggestandarder for studentboliger som tar høyde for studenters situasjon.
287 Studentboliger skal unntas reglene vedrørende livsløpsstandard, fordi målgruppen ikke har dette
288 behovet. Ved bygging av nye studentboliger skal alle boligene ha besøksstandard, og de statlige
289 tilskuddene må gjenspeile de ekstra byggekostnadene dette medfører for studentsamskipnadene.

290 Alle studentsamskipnader skal etterstrebe å bygge miljøvennlige og bærekraftige studentboliger,
291 fortrinnsvis i plussusstandard. Dersom tiltak som oppfyller dette medfører økte kostnader per
292 hybelenhet skal det kunne gis høyere kostnadsramme, men kun hvis det også inkluderer et økt
293 statlig tilskudd per hybelenhet.

294 Studentboliger skal være et eget arealformål i plan- og bygningsloven, og defineres som et
295 særskilt tiltak i lov og forskrift.

296 **4.4 Tildeling av studentboliger**

297 Kunnskapsdepartementet har ansvar for å prioritere bygging av studentboliger hvor behovet er
298 størst. I fordelingen av tilskudd til studentboliger skal pris og tilgjengelighet på det private
299 hybelmarkedet, samt antallet internasjonale og tilflyttede studenter ved lærerstedet, legges til
300 grunn som kriterier. Studentsamskipnader skal ha rett til gunstige lån gjennom Husbanken.

301 **4.5 Vertskommunens ansvar**

302 Vertskommunene skal gi studentsamskipnadene forkjøpsrett til tomter i nærheten av
303 utdanningsinstitusjonen, eller i sentrumsnære områder. Ved bygging av studentboliger skal
304 vertskommunene ha ansvar for å stille tomter tilgjengelig, gratis eller til redusert pris, for
305 studentsamskipnadene.

306 Vertskommunene skal ikke stille krav om erstatningsarealer når nye studentboliger skal bygges, og
307 såfremt mulig ikke pålegge studentsamskipnadene rekkefølgekrav.

308 Vertskommunene har ansvar for en effektiv saksbehandling i byggesaker som gjelder
309 studentboliger. Dette gjelder også omregulering av allerede eksisterende tomter og
310 bygningsmasse.

311 **4.6 Studenter som leietakere på det private boligmarkedet**

312 Kommunen må tilrettelegge for økt tilgjengeliggjøring av private utleieenheter, gjennom enklere
313 prosesser og mindre byråkrati for omgjøring til utleieenheter.

314 Alle kommuner må ha et tilstrekkelig antall ikke-kommersielle utleieboliger. Disse boligene skal
315 være lavere i pris enn tilsvarende boliger på det private leiemarkedet.

316 **5. Studenthelse**

317 God studenthelse er når studenten, gitt sin særskilte livssituasjon, er i stand til å mestre
318 studenthverdagen og lykkes både faglig, sosialt og psykisk.

319 Studenthelse angår helserelevante aspekter knyttet til studenters livssituasjon, og hvordan denne
320 livssituasjonen kan gjøre studenter spesielt utsatt for uhelse. Det helsefremmende og
321 forebyggende arbeidet knyttet til studenters helse må sees i sammenheng med relevant forskning
322 på studenthelse.

323 For å sikre at alle har like muligheter for deltakelse i høyere utdanning er det nødvendig med et
324 offentlig finansiert helsetilbud som er tilpasset og lett tilgjengelig for studenter. Det er også
325 nødvendig å se studenthelsen i sammenheng med det totale utdanningsløpet. Gode helsetjenester

326 for elever tidligere i utdanningsløpet forebygger studenters psykiske helseproblemer i høyere
327 utdanning.

328 Arbeidet med forebyggende helsetiltak blant studenter skal også inkludere tilbud om fysisk
329 aktivitet, ernæring, sosiale møtesteder og drifting av studentfrivilligheten.

330 Loven skal sikre offentlig finansiering av helsetjenestene i studentsamskipnadene gjennom at
331 helsepersonell ansettes på grunnlag av stillingshjemler. Helsepersonell som jobber hos
332 studentsamskipnadene skal få hjemmel i loven for sitt arbeid rettet mot studenter, slik at de kan
333 motta refusjon fra helseforetaket studenten er tilknyttet.

334 Ansvar for studenthelsetilbudene skal ligge hos det offentlige, men kan suppleres av
335 studentsamskipnadenes eget tilbud. Vertskommunen har ansvar for å informere studentene om
336 det tilgjengelige helsetilbudet. Studenter bør ha dobbel fastlegeordning.

Dissens 5: Rune Keisuke Kosaka, Fatima Al-Musawi, linje 336

Stryke: Studenter bør ha dobbel fastlegeordning.

337

338 Studentsamskipnadene skal på lik linje som kommunene inngå en samarbeidsavtale med
339 helseforetaket tilknyttet den enkelte studentsamskipnad for å bidra til at studenter mottar et
340 helhetlig tilbud om helse- og omsorgstjenester.

341 5.1 Psykisk helse

342 Alle studenter skal ha et lavterskel, psykisk helsetilbud. Utdanningsinstitusjonene skal samkjøre
343 sin studieveiledningstjeneste med studentsamskipnadenes og kommunenes psykiske helsetilbud.

344 Det skal over statsbudsjettet øremerkes midler gjennom helseforetakene til utvidelse av det
345 psykiske helsetilbudet rettet mot studenter.

346 Det skal finnes tilbud for studenter med tyngre psykiske plager. Tilbudene skal legge til rette for at
347 personer med psykiske plager kan studere. Tilbudene skal finansieres av NAV, og være et
348 samarbeid mellom det offentlige og utdanningsinstitusjonene.

349 5.2 Tannhelse

350 NSO mener tenner er en del av kroppen. Tannhelsebehandling for studenter skal være en del av
351 allmennhelsen, og inkluderes i folketrygden. Inntil dette er realisert skal det være 75 prosent rabatt
352 på offentlig tannhelsebehandling for alle studenter uavhengig av alder, studiested og bosted.

353 5.3 Støtteordninger ved sykdom

354 Studenter skal ha krav på sykestipend fra Lånekassen. Dette skal også gjelde ved sykdom som
355 kun delvis forhindrer studentene fra å ta del i utdanningen.

356 Retten til sykestipend skal ikke bortfalle på bakgrunn av at studenten mottar sykepenges eller
357 arbeidsavklaringspenger i den aktuelle perioden. Studenter skal ha mulighet til å motta støtte fra
358 både Lånekassen og folketrygden.

359 Utdanningsinstitusjonene skal legge til rette for fleksible utdanningsløp, samt lærings- og
360 vurderingsformer som tar høyde for kortvarige og langvarige sykdomsløp. Studenter som blir syke
361 har rett på utsatt eksamen inneværende semester.

362 Utdanningsinstitusjonene skal tilrettelegge for studenter som mottar arbeidsavklaringspenger og
363 andre ytelser. Kravene til studieprogresjon skal tilpasses studentens forutsetninger.

364 En arbeidsledig som ønsker å ta enkeltemner ved et universitet eller en høyskole skal ikke miste
365 retten til dagpenger.

366 **5.4 Studenter og rus**

367 Arbeidet med studenter og rus spiller en viktig rolle for å forebygge fysiske og psykiske plager,
368 samt å skape tilhørighet til studiemiljøet. For å skape et inkluderende studentmiljø er det viktig at
369 utdanningsinstitusjonene og studentfrivilligheten har en bevisst holdning til bruk av rusmidler.
370 Utdanningsinstitusjonene og studentforeninger har ansvar for at denne holdningen gjenspeiles i
371 deres strategier og daglige virke.

372 Vertskommuner, studentsamskipnadene og utdanningsinstitusjonene skal i samarbeid legge
373 særlig vekt på arbeidet med å gi studenter tilstrekkelig informasjon om feltet, og om det
374 forebyggende arbeidet.

375 **6. Studentfrivillighet**

376 Studentfrivilligheten er et viktig forebyggende tiltak for å fremme god studenthelse. Å legge til rette
377 for, styrke og satse på frivillig studentengasjement er et felles ansvar mellom stat, vertskommune,
378 utdanningsinstitusjon, studentsamskipnad og lokale studentdemokratier.

379 Utdanningsinstitusjonene og studentsamskipnadene skal legge til rette for studentfrivillig arbeid
380 gjennom gratis kursing, fristasjon og økonomisk støtte til drift. Kommunen må bidra til
381 studentfrivilligheten gjennom å gi tilgang på idrettsanlegg, økonomisk støtte, lokaler til
382 studentkultur, møteplasser og andre arealer til studentorganisasjoner.

383 Lover og forskrifter som påvirker studentfrivilligheten må ikke gjøre det økonomisk eller praktisk
384 vanskelig å drifte frivillig.

385 Utdanningsinstitusjonene skal tilrettelegge for studenter med tunge verv. Dette innebærer blant
386 annet å innvilge permisjon, gi fritak fra obligatoriske aktiviteter og tilrettelegge praksisperioder.
387 Studenter som har fått innvilget permisjon skal beholde sin studentstatus. Utdanningsinstitusjonen
388 skal i samråd med studentene avgjøre hvilke verv som faller inn under denne bestemmelsen.

VEDLEGG 2: VEILEDNING TIL ORD OG UTRYKK I VELFERDSPOLITISK PLATTFORM

Dette notatet inneholder forklaringer på en del av begrepene som brukes i plattformen. Sentralstyret håper begrepsforklaringene kan komme godt med i forberedelsene frem mot landsmøtet.

Grunnbeløpet i folketrygden (G)

Grunnbeløpet i folketrygden benyttes ved fastsettelse av pensjonspoeng og beregning av pensjoner fra folketrygden. Dette beløpet justeres årlig av NAV, og tar høyde for den generelle velferdsutviklingen i Norge. I 2018 ligger grunnbeløpet per år på 96 883 kroner. NSOs krav om en studiestøtte knyttet til 1,5G ville med satsene fra 2018 tilsvart 145 326 kroner.

Inntektsgrense og behovsprøving

En behovsprøving av studentens personinntekt er en vurdering av studentens inntekt opp mot en satt inntektsgrense. Slik ordningen ser ut i Lånekassen i dag spiller både personinntekt og formue en rolle for hvor stor del av støtten fra Lånekassen som faktisk blir omgjort til stipend. Er inntekten/formuen større enn de satte grensene, blir andelen stipend bli mindre.

Grense for person- og kapitalinntekt ligger i 2019 på 182 575 kroner.

Grense for formue ligger i 2019 på 415 362 kroner for enslige søkere, og 797 737 kroner for søker og ektefelle/søker og samboer med felles barn.

Foreldrestipend og forsørgerstipend

Foreldrestipend tilsvarer som hovedregel det maksimale beløpet du kan få som stipend og lån, og er avhengig av om du er fulltids- eller deltidsstudent før fødselen. Foreldrestipend kan mottas i inntil 49 uker. Får du mer enn ett barn samtidig, får du fem uker i tillegg til de 49 ukene for hvert barn mer enn ett. Foreldrestipendet blir ikke behovsprøvd ut i fra din egen person- og kapitalinntekt, men hvor mye du kan er avhengig av person- og kapitalinntekten til en eventuell ektefelle/samboer med felles barn.

Forsørgerstipend er et tilleggsstipend man kan søke om dersom man er forsørger for barn født i år 2003 eller senere (16 år eller yngre). Søkeren må ha minimum 40 prosent av forsørgeransvaret for barnet. Dette stipendet er behovsprøvd. Inntekten og formuen for vedkommende og en eventuell ektefelle/samboer må være lavere enn fastsatte grenser. Inntektsgrensen for ektefelle eller samboer i 2019 er 411 968.

Reisestipend

Reisestøtte er en samling for to forskjellige ordninger i lånecassen som går på reisestipend. Det er delt opp i:

- Reisestipend i Norden.
- Reisestipend utenfor Norden.

Ordningen tar for seg studenters mulighet til å få dekket hele eller deler av utgifter knyttet til reise.

Fastpris på litteratur

Fastpris på litteratur vil si at litteraturen skal koste det samme uavhengig hvem som selger den, og hvor i landet salget skjer.

Dekningsgrad

Dekningsgrad definerer hvor stor andel av studentene i Norge som har tilgang på studentbolig i studietiden. NSO har de senere årene hatt et overordnet mål om at minimum 20 prosent av studentene på landsbasis skal ha tilgang på studentbolig.

Pressområde

Pressområde er noen steder i landet det ansees å være spesielt kostbart å bygge. Disse stedene har en høyere kostnadsramme og får et høyere tilskudd for å bygge studentboliger. Med andre ord er det ikke nødvendigvis slik at de områdene som defineres som pressområder er de områdene med det trangeste boligmarkedet. Det er Kunnskapsdepartementet (KD) som definerer pressområdene.

Følgende steder er definert som pressområde av Kunnskapsdepartementet:

- Oslo
- Bergen
- Trondheim
- Tromsø
- Stavanger
- Drammen
- Kristiansand
- Bodø

Kostnadsramme

Kostnadsrammen er en øvre grense for totalkostnad ved bygging av én hybelenhet. Dette er for å sikre rimelig leie på boligene. Kostnadsrammen blir fastsatt i statsbudsjettet, og er for 2019:

- 926 100,- pr. hybelenhet i pressområder.
- 874 650,- pr. hybelenhet utenfor pressområder.

Tilskudd

Tilskudd til studentboliger den summen som blir bevilget over statsbudsjettet til bygging av studentboliger. Summen blir fastsatt i statsbudsjettet og er for 2019:

- 349 860,- pr. hybelenhet i pressområder (37,5 prosent av kostnadsrammen).
- 298 410,- pr. hybelenhet utenfor pressområder (34,3 prosent av kostnadsrammen).

Hybelenhet

En bolig for én voksen regnes som én hybelenhet i forvaltningen og av studentsamskipnadene. En boenhet kan bestå av flere hybelenheter (en parleilighet, dublett, familiebolig osv.).

Rekkefølgekrav

Rekkefølgekrav er krav som stilles til utbyggere om at visse tiltak må gjennomføres i en bestemt rekkefølge. Det vil si at kommunen kan pålegge utbyggeren å imøtekomme visse krav knyttet til infrastruktur, transportmuligheter, friområder og lignende, før man kan starte utbygging.

Studentsamskipnad

En studentsamskipnad er et privat særlovselskap forankret i Lov om studentsamskipnader. Virksomheten ligner på en stiftelse, men loven har også mange likhetstrekk med aksjeloven. Studentflertallet i styrene er et kjennetegn ved samskipnadens styringsmodell.

Privat boligstiftelse

Stiftelser berettiget tilskudd i dagens regelverk (i tillegg til samskipnadene). Eksempler på mottakere av slike tilskudd er Bis boligstiftelse og Blindern studentterhjem.

Plusshus

Et plusshus produserer mer energi gjennom driftsfasen enn hva som ble brukt til produksjon av byggevarer, oppføring, drift og avhending av bygget. Dermed går bygget fra å være en del av energiproblemet til å bli en del av energiløsningen. Et annet begrep som ofte brukes i sammenheng med plusshus er nullutslippsbygg. Et nullutslippsbygg er enkelt fortalt et plusshus med klimagassregnskap. Hele byggets livssyklus skal med i regnskapet, det vil si alle klimagassutslipp forbundet med produksjon av bygget, utslipp fra energi til drift og utslipp ved riving.

Innbyggertilskudd

Alle kommuner får et innbyggertilskudd, som er et fast kronebeløp per innbygger - 24 710 kroner for 2019.

Fordelingen av de ytterligere midlene i innbyggertilskudd blir imidlertid korrigert for hvor tung kommunen er å drive, før den endelige summen til hver kommune er klar.